

<http://physicsweb.org/article/news/4/4/8>

2000/04/14

اخترشناس‌ها به دنبال رصدخانه‌های مجازی اند

بای‌گانی داده‌های اخترشناختی از نظر بسیاری از اخترشناس‌ها یک منبع ازدست‌رفته است. حالا دو پروژه‌ی رقیب برای ساختِ رصدخانه‌ی مجازی اند، که هدفشان دیدنِ داده‌ها از طریقِ دو دست‌گاهِ بزرگِ اخترشناختی است. یکی از این پروژه‌ها در اروپا و دیگری در آمریکا است. دست‌گاه‌های اخترشناختی به‌کاررفته هم رصدخانه‌ی جنوبی اروپا (اسو) [1] و تله‌سکپ فضایی هابل (اچ‌اس‌تی) [2] اند.

اولین رصدخانه‌ی مجازی‌یی که بودجه‌ی قابل‌ملاحظه‌ای دریافت خواهد کرد یک پروژه‌ی اروپایی به نام آستروویرتل [3] است. مقر این پروژه در مقر ایسو در گارشینگ در آلمان است. اخترشناس‌های اروپایی می‌توانند از کمپسیون اروپا اجازه‌ی استفاده از داده‌های این بای‌گانی را بگیرند. این بایگانی شامل داده‌های حاصل از تله‌سکپ بسیار بزرگ (وی‌ال‌تی) [4]، تله‌سکپ فن‌آوری جدید (ان‌تی‌تی) [5]، رصدخانه‌ی فضایی فرورسرخ (آیسو) [6]، و هابل اند.

در ایالات متحد، مؤسسه‌ی علمی تله‌سکپ‌فضایی در بالتیمور پیش‌تازِ کاربرد نرم‌افزارهای ساده‌ازنظرِ کاربردی است که با آن‌ها می‌شود به بای‌گانی هابل دست یافت. همین مؤسسه مرکز همه‌ی رصدهای فرورسرخ‌نزدیک، اپتیکی، و فرابنفشِ ناسا [7] هم هست. به این ترتیب، بزرگ‌ترین بای‌گانی داده‌های رصدی دنیا در این مؤسسه است. این مؤسسه به دانش‌پیشه‌های علاقه‌مند به پژوهش‌در بای‌گانی امکانات مالی می‌دهد. میلیسا مک‌گرت [8] از مؤسسه‌ی علمی تله‌سکپ‌فضایی می‌گوید: ”این طرح بسیار موفق بوده است. حتا اگر کارِ تله‌سکپِ فضایی در 2010 تمام شود، بای‌گانی داده‌های اچ‌اس‌تی تا سال‌ها بعد یک منبع فوق‌العاده خواهد ماند.“

موفقیت این پروژه به ابتکارِ دیگری به‌اسمِ رصدخانه‌ی مجازی ملی منجر شده

است. این پروژه بزرگ‌ترین بای‌گانی‌های موجود، مثلاً بای‌گانی‌های مساحی دومیکرونی کَل‌تِک [9]، مساحی آسمانِ رقمی سِلُون [10]، مساحی آسمانِ جدیدِ پالمار [11]، و هابل را در یک پای‌گاه‌داده‌ی رقمی جمع می‌کند. این بای‌گانی به‌زودی در اختیارِ اخترشناس‌های آماتور قرار خواهد گرفت. مک‌گرت می‌گوید: ”با این بای‌گانی‌ها امکانِ انجامِ پژوهش‌های جدی برای اخترشناس‌های آماتور زیاد می‌شود. امیدوارم واردِ کار شوند و تولید کنند.“

- [1] European Southern Observatory (ESO)
- [2] Hubble Space Telescope (HST)
- [3] ASTROVIRTEL
- [4] Very Large Telescope (VLT)
- [5] New Technology Telescope (NTT)
- [6] Infrared Space Observatory (ISO)
- [7] NASA
- [8] Melissa McGrath
- [9] Caltech
- [10] Sloan
- [11] Palmar